

hartu izana ere eskertu zion Ugalderi errektoreak. Jarre-ra hori hartu izanaren garrantzia «bereziki azpimarratu» nahi zuela esan zuen, «gauzak errazago ikusten baitira distantziatik».

Laudatioa

Jaurilaritzako eta EHuko agintari nagusien hitzen aurretik, Jose Manuel Susperregi katedradunak irakurri zuen Martin Ugalderen *laudatioa*, Gizarte eta Komunikazio Zientzien Fakultatearen izenean, fakultate honen proposamenez izendatu baitute doktore Ugalde.

Susperregi irakasleak Martin Ugalderen biografia-
ren nondik norakoak laburbildu zituen. Gerra zibilaren ondoren Venezuelara erbestera-
ratu eta kazetaritza lanari han ekin ziola gogoratu zuen: *Elite*, *Nosotros*, *El Farol* aldizkarietan eta *El Nacional* egunkarian aritu zen, besteak beste, Ugalde. Eta erreportari gisa nabarmendu zen. *Cuando los peces mueren de sed* liburu sarituan bildutako lanak nabarmendu zituen Susperregik. Venezuelan bizi zen artean Martin Ugaldek, formazioa helburu, Estatu Batuetan ere zenbait egonaldi egin zituela azaldu zuen Susperregik. Erbestetik itzulita, *Zeruko Argia*-n eta *Deia*-n egindako lanak aipatu zituen Susperregik, eta *Hablando con los vascos*, *Síntesis de la Historia del País Vasco* eta *Hablando con Chilli* liburu «garrantzitsuak» argitaratu zituela.

EGUNKARIA-ren sorreran izandako parte hartzea gogoratu zuen Susperregi irakasleak ere. «Esku hartze hau izan da, beretzat, jaso duen saririk onena».

«Miraria zirudien!»

EGUNKARIAren sorreran bidelagun izandako Joxemi Zumalabe eta Joseba Jaka gogoratu zituen Martin Ugaldek

IDAZLE gisa ezaguna bada ere, bere burua kazetaritzat duela esanez hasi zuen hitzaldia Martin Ugaldek. Idaztea eta euskaraz hitz egitea debekatzen zuten garaia bizitzea egokitu zitzaio-larik, «idazteko errebeldia» amaren komunikaziorako «doain naturalari» zor diola

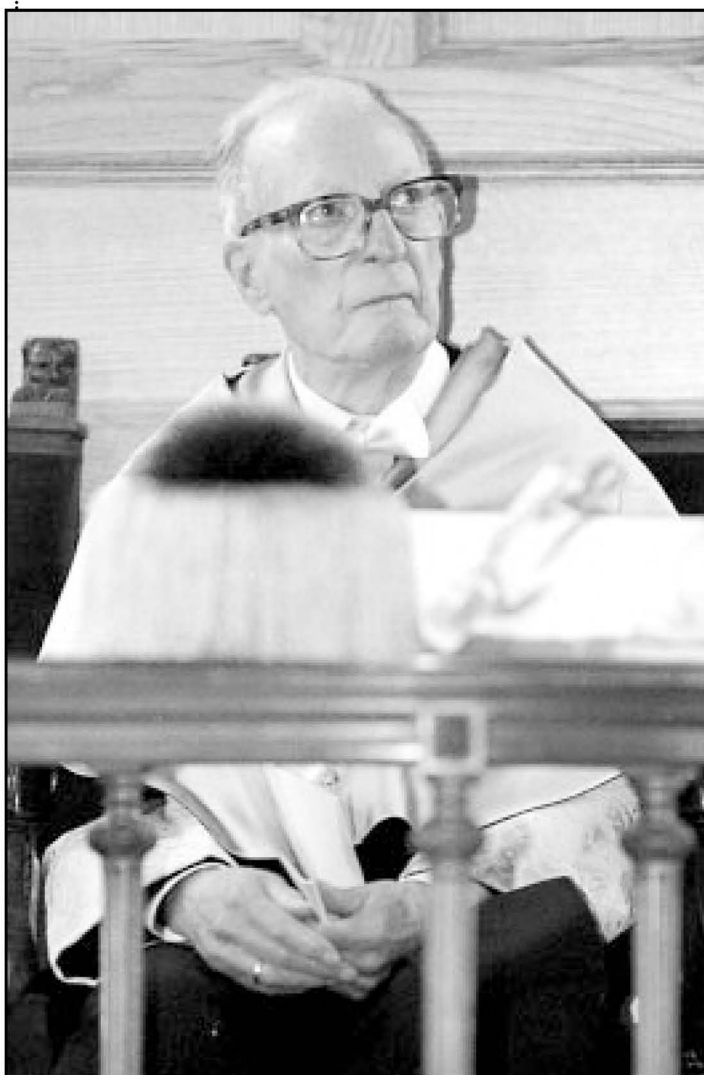
aitortu zuen. Aita euskaldun hutsa izanik ere, etxean *El Día* eta *Euzkadi* hartzen zituztela gogoratu zuen: «Orduko gure herriko kazetak erderetako eskolak ziren!».

Garai hartan ezina izan zen «kazetaritza euskalduna» gauzatzeko EUSKALDU-

NON EGUNKARIAren sorreran egindako lana ekarri zuen gogora ondoren: «Neroni tartean nintzela euskaldun erdaldundutako eta euskal kazetaritza gabeko, euskaldun gazteez inguratuta, horien errebeldia eta arrazoiak ematen adarrearekin, honen anparoan, ausartu nintzen enpresa honetan sartzen orain hamar urte, eta sosik gabe, Mezenas baten bila, edo diru pixkakako asko! Hori bai, dirudik gabeko herri osoa zetorren bultzaka. Miraria zirudien!».

Euskarazko egunkaria-
ren sorreran bidelagun izandako Joxemi Zumalabe eta Joseba Jaka aipatu zituen Ugaldek —ongi merezia dute aipamena—, eta Zumalabek hilzorian zegoela idatzi zion gutuneko pasarte bat irakurri zuen. «Maitasun handia behar da gaurko egunean edozein hizkuntzetan lehen aldiz egunkari bat sortzeko», esan zuen Ugaldek, Zumalaberen hitzak gogoan. «Maitasun baten historia» izan daiteke egokia euskarazko kazetaritzaren historia laburtxo honi izena emateko».

EHUrentzat izan ziren Ugalderen azken hitzak: «Lorpen ederrak egin baditu ere, euskararen jauzi handi baten behar gorrian dago. Hau saiatzeko ordua heldu da! Itxaropenaren ondoren, ekintza beti!».

EDURNE KOCH

Martin Ugalde, atzo, Miramar jauregian.

Hiru lehendakari erbesteko kontseilariarentzat

■ *Politika, kultura eta gizarteko pertsona ezagun ugari izan ziren Miramar jauregian*

I.M.U. / Donostia

CARLOS GARAIKOETXEA eta Jose Antonio Ardanza elkarren aldamenean eserita, eta Juan Jose Ibarretxe ekitaldiko mahaiburua. Eusko Jaurilaritzako azken hiru lehendakariak Miramar Jauregian izan ziren. Erbesteko Jaurilaritzaren azken urteetan —Leizaola lehendakari zela— kontseilari izandako gizonari ohore egin zioten horrela, Martin Ugalde klandestinitatean «barneko kontseilari» izan baitzen. Garaikoe-
txearen gobernuan ere parte izan zen gainera Ugalde, Euskararen Sustapenerako arduradun gisa.

Politikagintzako beste hainbat pertsonalitate ere izan ziren Miramarren. Jaurilaritzako kide Inazio Oliveri, Mari Karmen Garmendia eta Patxi Ormazabalekin batera, Roman Sudupe Gipuzkoako diputatu nagusia, Iñaki Alkiza Batzar Nagusietako lehendakaria, Odon Elorza Donostiako alkatea, Juan Maria Atutxa Eusko Legebiltzarreko burua eta Xabier Markiegi Arartekoa ageri ziren lehenengo lerroetan eserita.

EHUko doktoreek hainbat lerro bete zituzten. Haien artean ziren Martin Ugaldek bere hitzaldian bereziki eskertu zituen Jose Vicente Idoiaia, Lontxo Oiartzabal, Manuel Montero eta Jose Manuel Susperregi. Baita Unai Ugalde irakaslea ere, Martinen semea. Javier Retegi han zen, Mondragon Unibertsitatearen izenean. Txillardegi ere, Martin Ugalderen aspaldiko adiskide, ez zuen hutsik egin.

Martin Ugalde euskaltzain urgazle ere badela gogoratzen zuten Jean Haritzelhar euskaltzainburuaren eta Juan San Martin, Xabier Kintana, Jose Antonio Arana Martija euskaltzainen presentziak.

Martin Ugalderen azken urteotako lanik garrantzitsueneko lankideak ere ondoan izan zituen: Iñaki Uriak, Joan Mari Torrealdaik eta Martxelo Otamendik ordezkatu zuten EGUNKARIA.

Eta lehenengo lerroan, atzoko hitzaldietan behin baino gehiagotan goraipatu zuten pertsona: Ana Mari Martinez. Emaztea.

du egiten du, eta sendatu ere egiten omen du!

Etikaren eta estetikaren elkarlotze miragarri hori ez da Martinen obran bakarrik ikusten. Bere bizitzan zehar ere bai. Paradigmatikoak dira, bai bere itzulera (Caracasetik Euskal Herrira) eta bai gero-
ko bidea.

Idatzita utzi du berak ez zela Euskal Herrira itzuliko herri hau herri normalizatua izan balitz. Pobrea, kulturalki murriztua eta gutxitua zegoelako itzuli zen. Venezuelen utzi zituen gurasoak, etxea, literatur arrakasta, posizio sozial inbidigarria, karrera profesional oso bat. Eta ez zen indiano gisa eta ez jubilatzerara etorri, baizik eta herri gutxitu honen alde lan egitera.

Geroztik, herri honen alde jo eta ke lanean ezagutu dugu. Politikan, klandestinitateko arriskuan, euskal herritarrari

bere herriaren berri eta kontzientzia ematen, euskararen eta euskal kulturaren aldeko proiektuak sortzen eta bultzatzen.

Bere kontzientzia etikoak horretara bultzatu du Martin. Sekulako koherentzia erakutsi du bere bizitza osoan zehar. Egunkarian bukatu du 90eko hamarkadan, eta normala da. Egunkariak sinbolizatzen du bere borroka politiko-kulturaren funtsa. Eta, esango nuke, era berean bere estetika ere bai, jokatzeko modua alegia.

Martin Ugaldek bere ibilbidean borrokari berari adina munta eman dio moduari. Ez politikan eta ez kulturaren edozein modutara jokatzea ez da bidezko, dio berak. Helburuek adina garrantzi eduki dezake askotan bideak, moduak, formak. Konfliktu egoera batean ere jokatzen jakin egin behar da, garbi jokatu behar da, bestearekiko begirunez. Borroka bakoit-

tzak, istilu bakoitzak bere unea du, bere modua, bere terrenoa. Irreitasuna eta malgutasuna ez daude kontrajarriak.

Martinek bere posizioei tinko eutsi die, istilu eta guzti, eta bere deskargua egin gabe ez da sekula erretiratu, baina ez du sekula jo eskandalua lehertzerako, kontrarioa deskalifikatzera.

Estetikak ez du etika ahuldu Martinen baitan, kontrara baizik. Jokatzeko ikusi dugunok badakigu hori.

Martin Ugalderen traiektoria eredugarri hau zeinek aitortu eta sarituko du? Klandestinitateko Eusko Jaurilaritzan «kartera» gabeko kontseilari izan den Martini, ez al dio Eusko Jaurilaritzak aitortpenik egin behar, bizi den bitartean?

Joan Mari Torrealda

EUSKALDUNON EGUNKARIAko
Administrazio Kontseiluko lehendakaria